

Jaunais Rīts

Nedalsija un lantoris: Walkales eelä Nr. 8.
Etsipidzīja: Sumorowa eelä Nr. 8.

Aboneschanaš mäksa: par 1 mehnesi 60 foni. **Wec**
ar preeftifchanu 72 fanticli. Us ahrseem
104 fanticli (52) rbi. **Fahr. 109.** Pasta lastite 270

Semneefu laikraffts.
Meenibà ir spehfs!

Sludinajumu māksla: teikta māksla 24 sant.
sludinajumu daļa 10 sant. par sīklu rakstu rind.

Numurë mafja 6 fantimi.

N. 59.

Leepaja, trefchdeen, 19. maija 1926. a.

5. grade

Mehs un citi.

Upškatot muhsu eelschejdās dsihwes ap-
stahklus, mums wiſeem nahk vahrlieziba,
ta ilgi lä dſihwot newareſim lä to paſlaban
daram. Raugees us kuru puſt gribi, wiſur
redsam weenu un to paſchu ainu. Slinkuns
grefniiba un plascha usdſihwe ir iſtahlu attihſti-
juſchees, lä tee draud muhs eerant besdibeni.
Meħs miljonus wairak iſdodam pa leelakai
dalai par ahrsemju gresnuma leelam un
baudu weelam nelä fanemam par muhsu
raschojumeem. Paſlaban wiſi eedſihwotaji ir
galigi iſtulſcholi no lihdſelleem. Naudas
naw pilſchtä, naudas naw us laukeem. Nau-
das wajadſiba falmeezibas til leela, lä
daudſreis ſchis falmeezibas ihpaſchneeks,
kurſch preeſch vahra gadeem bijs turigš zil-
welš, tagad labprah talfatu augſtus pro-
genius lai tital lautkur dabūtu naudu ar
lo azumirkli apmeerint leelo wajadſibn, bet
notari neſpehi deesgan ahtri leelo ſlotu
welſelu protestet. Un zik ilgi tas ta war
ee? — ? — ? Waj nebuhsim drihs pee bei-
gu zehleena? —

Ja mehs jautasim, kā tai pāschā laist
ir pee ziteem? --

Ari ziteem pehz lara bīja un ir iās
pāschās līstas. Sewijskli Itālija un Wah-
zijs ir lībaudījusčas to pāschu. Ari tur
leela dala eedīshwotaju domaja kā pehz lara
jāšahkot zīta dīshwe. Un šo zītu dīshwi
griebeja radit newis ar raschōfchanu, ar dar-
bu, bet gan ar besdarbu un gresnibu ar
mos stundu darba un leelām algām. Itālija
kā deenwidus seme, kur ašinis straujali
dīshflās rit nonahza ahtakl pee gala. Wah-
zijs turpreti wehl tagad zīhnās tee elementi,
kuri aīsihst, kā tautas labīlahjiba war nahkt
tikai zaūr darbu, pret teem, kuri sprauduschi
par mehrlī pee labīlahjibās nonahlt ar to
ka raschoto isdalas hawā starpā un pehz
eēspehīas masak strahdā, un gaida uš isde-
wigū brihdi lat fluhtu par distatoreem vahr
maīraķumu.

Ari Anglijā valstības išbeidza vēl nepeeredsei strāhdneku generalstreibu. Ari te, šai attīstītajā semē dīshwo laudis, kuri tiz utopijam, kuri tiz, ka vīnus lā oglašus wajaga iesturet un bagatīgi mitinat uz zīti pilsonu rehēna walstīs peemalsu veidā, jo israhdas, ka šīs streikojoschais angļu oglažis nespēji nopelnīt ar savu darbu sev maiši un walstīj istruhkstoscha dala ja peemalsā, kadei angļu waldiba ar pirmo maiju peemalsas išbeidza un patēja oglašķeem, ka jastrahdā wairak un jano-pelna labīlahjība, un ka waldiba ligāt ne-war peelaist tādu labīlahjības dibināšanu uz zīti rehēna.

Sas nu nepatika anglu strahdneelu wadoneem un tee proklameja wišpahrigu streiku. No šči streika gahjeena mehs mahzamees, kā arī Anglijā ir zilwelti, tāpat kā Italijsā, kuri tīz, ka tautas labslahjibū waradī tīkai ar raschīgu darbu, kadehī tee nekāwejēschi stahjas streikotaju weetās un

Iſnahlumſ blaſas, ſa ſtreiku ſalaufa un
anglu ogliatſcheem buhs jaſtrahda bes walſis
yaballia un paſcheem jarada ar darbu ſawa
lablkahſiba.

Šā tab, ari pee ziteem pastahw „Mark-
sa utopiju“ pilna teorija, šā pee mums ar
finameem laudim, kuri tiz un mahza ziteem,
šā mums newajaga darba, bet labi samalša-
taš algas.

Italijsas „Marksa tīzīgē“ nonahzo
tik tāhlu, ta attīlās wāj nu bojā eet, jeb
strelku deewlnatajeem uslīkt eemauktus. Ra-
dās „Musolini“, schodeen Italijsa streiki ir
noleegti, un ta muhsu finansists R. Kal-
nings sino, Italijsa ir darbs un tautai ir
labakās isredses uſ labklahjibū. Wahzīja
wehl togad eet zīhna buht wāj nebuht, tur-
prell Anglijsa „utopiju deewlnataji“ pasau-
deja un streikotājeem grībot negrībot, buhī
jamēhgina stāhwolli uslabot ar darbu.

Sa eet pee ziteem, bet lä pee muhs? Pee muhs eet täpat un wehl flittakt, lä pee ziteem. Ari pee muhs nodlbinausjchäas organisaçijas arodu heedribas, Ihdsigas anglu tredjunionam, kuräas walda eeslats un kuras zihtigi latru walaru mahza heedrus, lä stahwölli strahdneeki tikai tad uslabusjhot, ja wisa wara pahreesjhot strahdneelu rokäas. Tichalls darbs neehot waadsigs. Schim peemehram tad ari seko muhsu tredjunionu heedri. Laulsalmeeki speestit peenemt wajodfigo skaitu strahdneelu, kant art strahdueels wairs few maisi uenopelna un ja buhtu muhsu walsts til bagata lä Anglija, tad wajodseni istruhsitoscho datu peemaksat premiju weida. Pilsehta muhrsneels senal isimuhreja deend ap 500 keegeli, togad tas eemuhré tikai 160 keegelus, lä dekt ehku buhwes ir lseligusjchäas, jo vastahwosjchäas ihres massas now til leelas sai muhrneefu harbu samakkatu.

Ta tas ir yee mums ar muhrneeleem,
ta or ziteem amatneeleem. Patloban muhsu
amatneek Leepaja wed nihlulu dñshwi.
Schur tur dabu kahdu darbu us pahra bee-
nam, norauj 40 rublus par stundu, bes tad
jau neesot wehris strahdat, tad labaki gule
un kad neezigais darbs pastrohdats, tad
atkal darba now un nopolnito saehd, wasjaga
wehl tilal eewest walsis nobroschinaschanu
un ismalkas prel besdarbu, tad muhsu muhr-
neeleem klahses wisai lobt, arobbeedribâ
nolemsim eemuhret ne 500 ne 160 keegelus,
bet tilai 50 keegelus,, darbs now salis; „nes
padaristim schodeen, padaristim rihdeenan.

Protams, la darba dewessi scho arod-
neelu brasibas newar pildit un tadehl ne-
lahds darbs nerodas un te nu mehs esam
jan tilkiatlu nonabluschi, la tee ziti. Walsis
jamafsa par to, so muhrneeks noßlinlo un
ja walsis nemafsa, nu protams, lad strei-
kostim, loi stahwolli usiabotu. Naw sen at-
yalai, lad art eeredni peedrandeja ar strei-
ku, lai gan muhsu eeredni labaki nostahditi
par satru darba usnehuolu.

Tä tab ari mehs esam jau nonahkušchi
iur, no kureenes zli fahl atpalak greestees.

Mehs stahwam fabrukuma preelschā un ja
nesahfim sawu lablahjibu dibinat us sel-
miga darba, tad mums ir jaet boja, gitas
isredses naw.

Protestete welselt mums dod labako mah-
jeenu us 10. Italijs, Anglija atgreeschias
vez Ikhalla darba, ari mums jadara tas
pats. Protams, la ne Rudewizs ne Busche-
wizs us Ikhallu darbu muhs nesaiks, ta pat
ne Basijahns ne Lejinsch. Tee ir tee paschi
laudis, kuri paschi dsihwo bes darba un ari
tiz, la labkhaljiba weenigi fasneedsama ar
walsis pabalsteem, bes rosga darba.

Muhſu daschadas waldbas, lahdas
mums ihds ſchim biſuſchás, now mehgina-
juſchás strahdat preti ſchlm Rudewiza, Pe-
trewiza, Buschewiza teorljam. Un mehs eſam
tur nonahluſchi, kur nonahza lee zili. Waſ
neſahlſtim atpalak eet? M.

Wahzu monarkisti grībejuſchti uſ-
ſahlt jaunu paſaules karu. „Le Journal“
ſino no Berlīnes, ka neken attlahtiſs wahzu
galejo labo ſafwehreſtibas plāhnos bljuſti
parebſeta peepescha Padomju Kreiwiſas ka-
raspehka un wahzu brīhwprahligo eebrūnſcha-
na Poliſſa un pehž tam loviſs uſbrukums
Franzijai. Wahzu pulswedis Nikolajs An-
gora ar ſcho plāhnu eſot eepaſthſtinajis pa-
domju waldibas emiſaru, kuriſh iam veekritiſs.

Strelotajeam jaatbild par nodariteem saudejumeem. Anglu dselsszelu fabeedribas usnem streikolajus atyalak darba, bei tilai valahpenissi, zil dauds tos paschl'st eespehjam s nodarbinat. Dselsszelneelu aroobbeedribas alsiht, la bes peeteekosha eemeella issludinajuschaas dselsszelneelu streiku un ar to nodorijuschaas saudejumus dselsszelu fabeedribam un tapehz vehdejam ir teesiba prafit no strelotajeem, tapat la ari no z'am par streiku atbildigam personam ollihsibu par streila nodariteem saudejumeem. Zahlat dselsszelneelu fabeedribas usnemas us preelschu wairz neisdot streika paroll bes eepreelschejam farundam ar dselsszelneelu fabeedribam. Algu samaslnashana naw gaidama, bei daschi lalpotoji pahrzesti us semaslam weetam.

Vilksudskis išskudinajis ševi par Po-
lijas diktatoru. Berline īsane mta wehslis, ka
marschals Vilksudskis proklamejės par Po-
lijas diktatoru, un Lublinas wojewoda (gu-
bernatoras) jau atfinis Vilksudski par ſapu
weenigo preiſchneelui.

Pehz wifam sihmem spreeschof, Bludskim Poljâ ie milsuns pekrileju, un gandrihs wifa armia stahsufoes wlna puše.

Krakowā notiskuscas par godu mar-
ſchalām grandiosas minifestazijas. Lomschas
ſtrahdneeki peepraſoi wiſas waras nodo-
ſchanu Vilnudſla rokās.

Lodzā pagaidam wiss meerigi. Vosa-
nas pulsi ir waldbibas puse un gatawojokees
dotees us Warschawu, lai atswabinatu Po-
siljas presidentu.

Kontrabandas luga „Luchs“ leetas atskanė.

Jau valakā gadus Wahzijas spīrta ruhpneiki mehgina kontrbandas zelā ar savu spīrtu pahpludināt Baltijas pēcjuhras valstis, tā Sweedriju, Somiju, Igauniju, Leetuānu un ļewīščeli Latviju. No sahīkuma spīrtu išwadaja ar masam motorlaiwām, bet pēcdejā 1925. gada jau spīrtu sahīka išwadal diwmastu lūgos, no kureem weens pat, apbrunots ar loschmetejiem, usfahīka apšchaudīties ar Leetuānas robeščfargeem.

Arī „Luchs“ ir weens no spiria kontrbandas tugeem. Tas apbraukaja sevīs Latvijas peekrasti un iedewa ne weenu ween lahdinu spiria.

Leepajās muižas eeredni peelika baudī
puhlu un taisīja isdewumus ūnu eewahls-
schanal, līdzīgs beidzot „Lulchsu“ Leepajā
aistureja kā kontrbandas fugi ar 11.000
lannam spirta.

Protams, lehreens lotti laimigs un
wisi laikraksti un schurnali flaweja multas
eerednus par winu usupurejoscho darbu.

"Lucifer" konfiszeja likids ar spiritu un ujlika 28 milj. rbl. soda.

Pēhž likuma, par kontrbandu īanemtu naudu sabala fēloschi: Walstij 50 proz., 15 proz. isleeto kontrbandas aplāroschanai un 35 proz. sabala starp kontrbandas iwehre-jeem. Tā tas darīts wiſā Latvijas pastah-weschanas laikā. Kā dalijs agrakos ūhlos īhreenus, tā arī sabalija „Luchs“ kontrban-das eeguhto naubu.

Leekas, sa te nebuhtu lo eebillst, läpat
lä pee agrakajeem sadalijumeem. Wiss sadalijums isdarits pehz likuma noteilumeem un
likums talschu pee mums ir aifshis, bei
schoreis tas ida nebijsa. Suma par dauds wi-
linoscha, jo fastahweja no wairak miljoneem
rubli, kuri bija jaibala. Pirmee sahka brehlt
Rigas laikraksti, tad teem veeweenojas pro-
winze. „Zas ehot nedirbett, neefot veelai-
schams, tur atsal blehbdbas“, brehza wisi, ir
tee, kuri muhsu muitas eerednus par „Luchs“,
zaguhstischanu waj debesis zehla.

Protams, ta tahda preses brehla darija eespaaldu us walibas reforeem. Finanšu

Leeli ahrsemju kapitali Latvijai.

Latvijas bankas padomes preefschein-
detajs Ringolds Kalnings informē:

Sarunas ar anglu-amerikanu bankom
par lombardkreditu tuwojas noslehgumam.
Sinamis pahritaukums radees sakara ar ge-
neralstrelku Anglijā. Šis ir iehstais kredita
weids, kahds mums pieņemams. Ahrsemēs
rodas kapitalisti, kuri mums uzticas un i-
raugas Latvijas banku tā savu uzticības
eestahdi ari darījumeem ar pad. Kreeviju.

Banksas rihzibā pеefoliti loti eewehro-
jami libdseksi — 1 miljons mahrzinu sterlinu
(wairak kā 25 milj. latu). Sahkuma schau-
bijamees, waј schahda suma nebuhs par
leelu paredsamām operazijsām. Bet tagad
esam nahluschi pee zita slehdseena, jo **SSSR**
nodomajuši wirsti zaур muhšu ostiam ūku
eksporttransitu loti plakchos avmehros, ja tai
nahk pretim ar krediteem. Sarunas ar tree-
weem schi jautajumā gan wehl naw galigi
nobelgtaš, jo wini wehletos dabuht ari dis-
kontkreditu, bet mehs waram hot weenigi
lombard kreditu.

Kas ateezās uz Latvijas elspota veizīnāšanu, tad no šiem sumam kredītēs tiks gatavas prezēs, kā līnūs, ložmaterialu,

Gefschäfte.

Linfekļu apmaina. Latvijas linfop-
ju Zentralā kaseenība sagatavojuši no pag-
wasara apslatītieem sehjumeem labakos linu
rajonos wairak kā 3000 pudu linfekļu pa-
wasara sehjai. Bei linu sehjas platības fa-
schaurinashandas dehl, peeprastīumi vēz
sehjas linfekļlām loll neezigi un atlaistais,
·otis wehrtigais sehjas materiāls, pee tam ar

ministrs Blumbergs līgā išbod rīkojumu
atnemt likumīgi issniegtās gratifikācijas ne-
apstāklydamu prātīdu faktūrā un bez tam
„spriņķus pret gratifikāciju saņehmejam”.

Seescham ja jaujā, waj pee mums walda līsums, waj personās? Lihds šchim, no ivertas kontrabandas eenemīlās naudas, fasslā ar līsumu, tā dalīja un ministirs Blumberga lgs tai leetā neatrada nēlā prellīsumiga, bet tad eeredni noiwer leelu kontrabandu, no luras walīs guhst waitalus miljonus, tad prejē talsa brehtu un finansu reforbs dod rihlojumu gratifikāciju atmēt. Leepajās multās eeredneem wajadseja tītai masulect neusmanigaleem waj lautraleem buht un „Luchs“ wehl šchodeen iswadai kontrabandas spīriū pa Laiwījas peckasīl. Tā leelas, tā ir neweīlā eerednīus wajat, ja tēc noiwehruschi leelatu kontrabandu un nūla līsumīgā gratifikācija tīnahē tīl leela, tā dascham labam rodas staudība. Ar līsumu noteikio sumu tēwhekreiem newarēs grosit waj hamastinat un Rīgas multās waldes sadalījums taischu buhs īapat pareiss tā zīlos gadījumos.

War jau gratifisazijs norinū turpmāki
samasinat, bet tas jadara līkumos paredzētā
zēlā, bet ne tā weenfahrschi — „hol iu fas-
nehmi pa dauds leelu sumu, dod schurp
aipasak.“ Waj ar tādu rihzibū nenowedīs
muhsu eerednus tik tāhiu, ta tāhdas leelas
sontrabandas tēc netwers, jo naw patihlamī
ja ministra lgs usdod reforam spēri solus
pret iwehrejeem. Un gadījēs ari eeredni,
turi warbuhi leelalās gratifisazijs eeguhš
ziņādā zēlā.

Wisa „Luchs“ leeta sah̄ palili loti interesjania un warbuht „Luchs“ sturmā nim iſnahks taisniba, tad tas pee luga konſilzehanas iſteizās, „Lai pamehglina kericess pee muhsu luga juhsu eeredni, teem iſees iāpat lā igaunu eeredneem. Tā tad „Luchs“ wabllajeem jau ir ſawl yeedſth-wojumi, un wini ſina lo wini war. Dſihwo-ſim — redſefim. M.

sweestu, bekoru un zitus laufaimneezi^g
un ruhpneezibas raschojuni^g. Raschofchanas
lihdsestu uslaboschanai schis kredits naw
domais. Prozeniu apmehrs wehl naw no-
skaidrots, bet tas nebuhs par augstu.

„Waj generalstreiks Anglijā un up-
wehrsums Polijā laitgi neaftauksees us muh-
su salmneezisko dīshwi?“ — Generalstreiks
teeschus saudejumus mums gan naw noda-
rijis, tomehr ir trauzejis kahrtigus weikalis-
tus apgrostijumus ar Angliju. Notilumi Po-
lijā pagaidam wehs naw nelabwehlīgi ee-
spaidojušchi muhsu tīrdsneeziņu, tugneezību
un banku darbibu. Bet tee war laitgi at-
faultees naudas darījumos ar ahrsemne-
zeem, kuri muhs peesaista Austrumeiropai.
Pilsoru karsch til leelā salminu walsti, tā
Polijā, war nobaibit naudas dewejus, kaut
ari apstahliu pasineji saprot, ka Polijas ap-
stahlli newar aistaht eespaidu us muhsu
starptautisko stahwolli. Schai sīnā sevischli
swarīga nosīhme peeschlīrama walsts presi-
denta apzeeinojumeem Somijsā, jo tuwina-
schands ar šo politiſki un salmneeziski sta-
bilo walst, bes schaubam aistahs labwehligu
eespaidu Wakareiropā un Amerīkā. R. S.

ifzilus iihribu 98.99 proz, dlbgslibu 91.67
proz., zilc pariedsams, palits neisfleeto.

Sapehz linfopju zentralā saweēiba nodomajusi šo sehlu apmaiņi pret masāl w-hrtigu sehlas materīlu, kurih atrastos pee laukaimneekem un greefusēs pee semī. ministra fin. ministra un valsts kontroles ar luhgumu, issneegt peemalku no waldibas puseš. Dautajumi galigi islenis ministru kabinets otrdeenas sehbē. Linfopibas un

walst̄s interes̄s buhtu wehlama schi jauta-
juma isschku: schana posti: wā nosihmē.

Nezeenibas israhdiſchana prei Sa-
eimu. P. g. fahlumā isdewneeziba „Nazio-
nalā Kultura“ islaida broſchuru „Us bihſta-
ma ſllypenuma“, furā ſtarp zitu bij fazitš:
„Aileek weeniga iſeja: eeroſinat Saeimaa
ailaſchana. Sad ſtarplaitā kabinets ſpehſ
wadiit walſti ar daudſ ſtingraſu roļu, jo
nebuhs archaiſlāk eestohdes, kura weenigi
wainoſama pee tās beſmugurkaula politiſas,
ar fahdu patlaban wada walſis ſluhri“. Broſchura eſpeesta 1000 eſemplaroſ un
par tās autoru israhdijs Rahrlis Lapinsch.
Autoru ſauz pee atbildibas par nezeenibas
israhdiſchana prei Saeimu. Tas paſlaidoja,
la broſchutu faraſitijis ſem Saeimaa 17.
febr. fehdes eefpolda un aiftahſtijis weenigi
Naz. klubu tauteeſchu iſteitlās domas. Ap-
gabaleeſha Lapini ailaſnoja. „L.“

Gwilpolajš. P. g. 28 aprīla wašārā Rīgas vissas polīzijas eezirkni eeweda 81 g. w. Eduarda Leitmani, pastā eerednī protokola fasilādischanai par īmehķeschanu uz Daugawas kola tilta. Kamehr polīzistē bija aīsnemis ar zītas personas nopratinaschanu, Leitmanis staigāja pa eezirkna telpām un besbehdigi swilpoja jautru mēldiju. Apgabalteesa swilpotaju, karsch atsīnās, ka winam bijis jautrs garš, fodijs ar 2 deendām arestā, ūdu nosazīti atlaischot. „L.“

Ahrlahrieji krediti. Min. kabinetis peespreeda 14. maijā ahrlahrieju krediti väljatõe resforeem un walstis eestahdem 4.550.000 latu, toksit ahrlahrieju ministrija 8.100 IS, isgliklubas — 50.000, Semes un Hipotelu bankam, 1.000.000 (pamatkapitaleem), daschadām eestahdem riigikapitaleem 750.000 no pamatkapitaleem 22.000, multas õstam 2500, ostu lisuhweti 32.500, semikopibas ministrija 365.000, õsselfszelu wirswaldei 1.320.000 schofjeju un semeszelu waldei 750.000 un kara ministrija 250.000 latu.

Spirits nebuhs jacewed. Spirita rascoschanaſ ſefona paſchloit heidsas. Wehl strahda iſkai pahrifus uſnehuimu. Roschoschana noriſinajufeſ ſekmigi. Uſdeſinatais ſpiris ſegs viſna mehrā paredſamo patehrinu lihds jaunal ſefonai, ta la jehlſpiris no ahrſemem nebuhs jaceweh.

Soditi redaktori. Jelgawaš apga-
balteesa iſteefaja 4 suhdsibas pret kreisā s. d.
„Talsu Wehstnescha“ irim atbildigajeem
redaktoreem, Frizi Meschmaleeti, ta ſeewu
M. un Jahni Stapraru. Fr. Meschmaleeti
par Sabiles pīli, vamotskolas ūkot. Kristi-
berga apvalnoschanu ūdija ar 8 m. zeetumā
bet Stapraru par karikaturu ar parakstu:
„Ulmaņa waldibai gruhli klahjas“ ar 1 ne-
delu arestu. Kā ūnams, Fr. Meschmaleetis
apzeetināis un atrodaš iſmelleschanā par
noudas iſkrahpšchanu Aužes kooperatiwa
lafeerei.

Ahrsemes.

Polijs presidents demissioneits. Warschawā. 15 maijā. Polijs telegrāfā
agentūra ūno, ka Polijs walsts presidents
Wozechowskis atlaikys no amata un no-
dewis wišu waru Pilsfudstīm. Tāpat ari
Wloosa kabinets demissioneis un maršbals
Pilsfudstīs kopā ar seima preišsēhdetāju
Ratoju saistībā jaunu waldbi. Wiša walsti
malda meergs un kārtība atgauņoja.

Sikorskis pabodas. Vehz latrakstus finam, gen. Sikorskis, Lwowas armijas korpusa komandeers, jau peetideenä wakaru pastinojis marschalim Pilnudskim, ta pabodas wina iiblojumeeem.

Ministru presidentis Bartels, kuriſch
reisē ir arī dselsszelu ministrs, uſatziņais
dselsszelneku iſbeigti streiku, kuru dselsszel-
neku ūaweniba proklameja trefchdeen, ar to
protestējot pret Witoso valdibas nodibīna-
ſchanos. Dselsszelneki wiſi atgreesās darbā.

